

*Załącznik Nr 1 do
Uchwały Nr XXII/76/2020 Rady Miasta Skierniewice
z dnia 17 września 2020r.*

Gminny Program Wspierania Rodziny w Mieście Skierniewice na lata 2020 – 2022

Skierniewice, 2020

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
I. Uwarunkowania prawne podejmowanych działań programu wspierania rodziny w Mieście Skierniewice	5
II. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej w Gminie Miejskiej Skierniewice	6
III. Analiza SWOT	29
IV. Adresaci Programu.....	31
V. Cele główne i szczegółowe	32
VI. Realizacja programu	32
VII. Projektowane źródła finansowania programu	35
VIII. Efekty i rezultaty programu	36
IX. Monitoring i ewaluacja	36

WSTĘP

Rodzina to naturalne środowisko wychowawcze dziecka, które wpływa na jego osobowość, przekazując mu swój cały system wartości, tradycje, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest środowiskiem wychowania i opieki nigdy nie dającym się w pełni zastąpić. Prawidłowo funkcjonująca rodzina konsekwentnie i z powodzeniem spełniająca swoje zadania stanowi dla swych członków, a przede wszystkim dzieci, źródło poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa fizycznego i emocjonalnego. Jest też najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka.

Jednak niekiedy dochodzi do niewłaściwego wypełniania funkcji przez naturalną rodzinę i wówczas zachodzi potrzeba ograniczenia jej autonomii i podjęcie interwencji na rzecz najlepiej pojętego interesu dziecka. Sytuacje kryzysowe w rodzinach mogą wywoływać różne czynniki, np. sieroctwo, ubóstwo, złe warunki mieszkaniowe, brak pracy, alkoholizm i inne uzależnienia, przemoc, ciężkie choroby somatyczne i psychiczne, niezaradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, emigracja za pracą, niedostosowanie społeczne czy skutki przedwczesnego macierzyństwa. Rodziny takie wymagają stałego wsparcia i monitorowania przedstawicieli różnych grup zawodowych: pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów, funkcjonariuszy Policji, opiekunów świetlic środowiskowych, kuratorów sądowych itp.

Praca z rodziną winna być połączona z jej własną aktywnością. Organizując różnorodne formy pomocy na rzecz rodziny problemowej należy konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Z tego powodu polityka państwa oraz wszelkie działania instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych powinny być nakierowane na pomoc udzielaną rodzinie i w rodzinie. Podstawowym założeniem „Gminnego programu wspierania rodziny w Mieście Skierniewice na lata 2020 – 2022” opracowanego zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2020r. poz. 821) jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Ma on na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych funkcji poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. W myśl ww. ustawy na jednostki

samorządu terytorialnego nałożony został obowiązek opracowania i realizacji 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Realizowane zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale i na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodzina biologiczną, w celu umożliwienia mu powrotu do tej rodziny.

Należy zauważyć, że wspieranie rodziny to jednocześnie rozwój i wzmacnianie społeczności lokalnej. W rodzinie bowiem dorastają kolejne pokolenia, kształtuje się „kapitał ludzki”, który w przyszłości będzie tworzył społeczeństwo i wpływał na tempo jego rozwoju.

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ W RAMACH PROGRAMU

- 1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej;**
- 2. Konwencja o Prawach dziecka;**
- 3. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2019r. poz. 2089);**
- 4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020r. poz.821)**
- 5. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2019r. poz.1507 z późn. zm.);**
- 6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2020r. poz. 218);**
- 7. Ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz.U. z 2019r. poz.2407);**
- 8. Ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz.U. z 2019r. poz. 473);**
- 9. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2019r. poz. 2277).**

II. DIAGNOZA SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ W GMINIE MIEJSKIEJ SKIERNIEWICE

Skierniewice to blisko 50-tysięczne miasto z ponad 560-letnią tradycją, położone w samym centrum Polski, pomiędzy dwiema największymi aglomeracjami: Warszawą i Łodzią. Bogate zaplecze naukowo-badawcze oraz ogrodniczy rodowód miasta sprawiają, że Skierniewice uznawane są za krajową stolicę nauk ogrodniczych. Skierniewice cechuje dynamiczny, zrównoważony rozwój, oparty na dwóch filarach. Pierwszym z nich jest intensywny rozwój oświaty, kultury i sportu, drugim – silny nacisk na rozbudowę infrastruktury miejskiej i inwestycje.

Miasto Skierniewice położone jest w centralnej Polsce, w północno-wschodniej części województwa łódzkiego. Od północy otoczone jest przez Puszcę Bolimowską, która stanowi fragment Bolimowskiego Parku Krajobrazowego. Przez miasto przepływa rzeka Skierniewka oraz rzeka Rawka. Centralne położenie na mapie kraju sytuuje Skierniewice między dwoma aglomeracjami: Warszawską oraz Łódzką. Odległość w linii prostej między Skierniewicami i Warszawą wynosi około 66 kilometrów, między Skierniewicami a Łodzią około 53 kilometrów. Powierzchnia Skierniewic wynosi 36,08 km².

Stan ludności na dzień 31 grudnia 2019r. wynosił:

- ogółem mieszkańców – 47 252
- pobyty stałe 46 007
- pobyty czasowe – 1 245
- mężczyźni – 21 820
- kobiety – 24 187

Struktura ludności miasta Skierniewice

wg stanu na dzień 31.12.2019r.

Wiek	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem
0-2	767	683	1 450
3	283	242	525
4-5	530	464	994
6	234	232	466
7	265	270	535
8-12	1 340	1 274	2 614
13-15	703	629	1332
16-17	414	426	840
18	204	192	396
19-65	14 314	15 180	29 494
19-60	12 641	13 050	25 691
>65	3 582	5 552	9 134
>60	5 260	7 645	12 905

INFRASTRUKTURA SPOLECZNA
(stan na 31.XII)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2018	Rok oceny 2019	Prognoza* 2020
INFRASTRUKTURA SPOLECZNA				
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	1	1 331	1 329	1 329
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	2	212	241	241
w tym z wiersza 1: Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	3	92	104	104
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	4	23	21	21
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	5	7	5	5
Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	6	7	7	7
Liczba hospicjów	7	1	1	1
Liczba ośrodków dla cudzoziemców	8	0	0	

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej na 2019r.

EDUKACJA I WYCHOWANIE

Opieka nad dzieckiem do lat 3

W 2019 roku na terenie gminy Miasto Skierniewice funkcjonował Żłobek Miejski z Oddziałami Integracyjnymi Iskierka, który mieści się przy ulicy Rawskiej 58 i posiada dwie filie: przy ulicy Pomologicznej 6 oraz Wańkowicza 10. W 2019 roku dostępnych było 390 miejsc, z których skorzystało 370 dzieci.

Przedszkola

W 2019 r. na terenie Gminy Miasto Skierniewice funkcjonowało 9 przedszkoli, w tym 1 przedszkole z oddziałami integracyjnymi i 1 przedszkole specjalne.

Wykaz przedszkoli i szkół podstawowych z oddziałami przedszkolnymi prowadzonych przez

Miasto Skierniewice:

- Przedszkole Nr 1, ul. Batorego 61/63, ul. Pomologiczna 6, 96-100 Skierniewice,
- Przedszkole Nr 2, ul. Szarych Szeregów 6, 96-100 Skierniewice,
- Przedszkole Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi, ul. Kopernika 15, 96-100 Skierniewice,
- Przedszkole Nr 4, ul. Iwaszkiewicza 1, 96-100 Skierniewice,
- Przedszkole Nr 5, ul. Czysta 38, ul. Domarasiewicza 2, 96-100 Skierniewice,
- Przedszkole Nr 8 „Zielony Zakątek”, ul. Rybickiego 2, 96-100 Skierniewice,
- Przedszkole Nr 10, ul. Szkolna 1, 96-100 Skierniewice,
- Przedszkole Nr 13, ul. Szarych Szeregów 6, 96-100 Skierniewice,
- Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Janusza Korczaka, Oddziały Przedszkola Specjalnego w Specjalnej Szkole Podstawowej, ul. Nowobielańska 100, 96-100 Skierniewice.

Do przedszkoli funkcjonujących na terenie Miasta Skierniewice uczęszczało 1.480 dzieci:

- Przedszkole Nr 1 – 213 dzieci,
- Przedszkole Nr 2 – 168 dzieci,
- Przedszkole Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi – 249 dzieci,
- Przedszkole Nr 4 – 148 dzieci,
- Przedszkole Nr 5 – 181 dzieci,
- Przedszkole Nr 8 „Zielony Zakątek” – 225 dzieci,
- Przedszkole Nr 10 – 172 dzieci,
- Przedszkole Nr 13 - 110,
- Oddziały Przedszkola Specjalnego w Specjalnej Szkole Podstawowej – 14 dzieci.

Ponadto na terenie Gminy Miasto Skierniewice funkcjonowało 35 oddziałów w 8 przedszkolach niepublicznych, do których uczęszczało 670 dzieci oraz 1 oddział przedszkolny w 1 niepublicznej szkole podstawowej, do którego uczęszczało 16 dzieci.

Szkoły i placówki oświatowe

W 2019 roku na terenie Gminy Miasto Skierniewice funkcjonowało 7 szkół podstawowych, w tym Szkoła Podstawowa Specjalna w Skierniewicach w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. Janusza Korczaka w Skierniewicach i Szkoła Podstawowa Nr 9 im. Marii Grzegorzewskiej w Skierniewicach z oddziałami integracyjnymi, 11 szkół ponadpodstawowych dla młodzieży, w tym 3 licea ogólnokształcące, 4 technika, 3 szkoły branżowe I stopnia i szkoła specjalna przysposabiająca do pracy, Samorządowa Szkoła

Muzyczna II Stopnia (szkoła artystyczna), Bursa Koedukacyjna i Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna. W Gminie Miasto Skierniewice funkcjonowały również

Szkoła Policealna, Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych i Centrum Kształcenia Zawodowego.

Wykaz szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez Miasto Skierniewice:

- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Henryka Sienkiewicza, ul. Sienkiewicza 14, 96-100 Skierniewice,
- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Tadeusza Kościuszki, ul. 1 Maja 15 i ul. Kilińskiego 9, 96-100 Skierniewice,
- Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Marii Curie – Skłodowskiej, ul. Jasna 30 i ul. Szarych Szeregów 6, 96-100 Skierniewice,
- Zespół Sportowych Szkół Ogólnokształcących im. Jana Pawła II, ul. M. Konopnickiej 5, 96-100 Skierniewice,
- Szkoła Podstawowa Nr 7 im Kornela Makuszyńskiego, ul. Św. M. Kolbego 30, 96-100 Skierniewice,
- Szkoła Podstawowa Nr 9 im. Marii Grzegorzewskiej, ul. Tetmajera 7, 96100 Skierniewice,
- Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Prusa, ul. Sienkiewicza 10, 96-100 Skierniewice,
- Zespół Szkół Zawodowych Nr 1 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, ul. Pomologiczna 6, 96-100 Skierniewice,
- Zespół Szkół Zawodowych Nr 2 im. chor. Józefa Paczkowskiego, ul. Pomologiczna 15, 96-100 Skierniewice,
- Zespół Szkół Nr 3, ul. Działkowa 10, 96-100 Skierniewice,
- Zespół Szkół Nr 4, ul. Podkładowa 2, 96-100 Skierniewice,
- Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Janusza Korczaka, ul. Nowobielańska 100, 96-100 Skierniewice,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, ul. Rybickiego 6, 96-100 Skierniewice,
- Samorządowa Szkoła Muzyczna II Stopnia w Skierniewicach, ul. Prymasowska 6, 96-100 Skierniewice,
- Bursa Koedukacyjna w Skierniewicach, ul. Nowobielańska 100, 96-100 Skierniewice.

W roku szkolnym 2019/2020 w publicznych szkołach uczy się odpowiednio 3988 uczniów i uczennic w 205 oddziałach w szkołach podstawowych, 1362 uczniów i uczennic w 48 oddziałach w liceach ogólnokształcących, 1477 uczniów i uczennic w 67 oddziałach w technicach, 283 uczniów i uczennic w 18 oddziałach w branżowych szkołach I stopnia oraz 15 słuchaczy w 2 oddziałach w szkołach dla dorosłych.

W celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi. Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest nieodpłatny. Pobyt w placówce jest dobrowolny poza sytuacją, kiedy do placówki dziecko jest kierowane przez sąd.

Na terenie Miasta Skierniewice w 2019 r. funkcjonowało 11 placówek wsparcia dziennego, w tym 10 opiekuńczo – wychowawczych i 1 specjalistyczna. W placówkach tych zapewnionych było 295 miejsc. Ze wsparcia i opieki korzystało systematycznie 260 dzieci ze skierniewickich rodzin.

Wykaz Placówek Wsparcia Dziennego działających na terenie miasta Skierniewice w 2019r.

Nazwa placówki	Forma placówki (opiekuńcza / specjalistyczna/pracy podwórkowej)	Organ, instytucja prowadząca placówkę	Adres placówki
Świetlica im. Janusza Korczaka w Zespole Sportowych Szkół Ogólnokształcących w Skierniewicach	opiekuńcza	Fundacja „Dziecięcy Uśmiech” 96-100 Skierniewice Aleja Niepodległości 4 nr 8 REGON: 750208932 tel. 46/832 59 29, 600 99 30 07 e-mail: dzieciocyusmiech@gmail.com	96-100 Skierniewice, ul. M. Konopnickiej 5
Świetlica profilaktyczno - środowiskowa	specjalistyczna	Polski Komitet Pomocy Społecznej 96-100 Skierniewice Aleja Niepodległości 4 nr 1/2 REGON: 007023760-02057 tel.46/8333827, e-mail: pkps@op.pl	96-100 Skierniewice, Aleja Niepodległości 4 nr 1/2
Środowiskowe Ognisko Wychowawcze	opiekuńcza	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy 96-100 Skierniewice ul. Rybickiego 6 REGON: 100470381 46/833 35 74, e-mail: tpd.skierniewice@op.pl	96-100 Skierniewice ul. Rybickiego 6
Świetlica Opiekuńczo – Wychowawcza	opiekuńcza		96-100 Skierniewice ul. Rybickiego 6
Świetlica Opiekuńczo – Wychowawcza	opiekuńcza		96-100 Skierniewice ul. Sienkiewicza 14

„Akademia Dziecięcej i Młodzieżowej Aktywności” przy SP Nr 1			
Świetlica Opiekuńczo – Wychowawcza „Akademia Dziecięcej i Młodzieżowej Aktywności” przy SP Nr 4	opiekuńcza		96-100 Skierniewice ul. Jasna 30
Świetlica Opiekuńczo – Wychowawcza „Akademia Dziecięcej i Młodzieżowej Aktywności” przy SP Nr 4	opiekuńcza		96-100 Skierniewice ul. Szarych Szeregów 6
Świetlica Opiekuńczo – Wychowawcza „Akademia Dziecięcej i Młodzieżowej Aktywności” przy SP Nr 7	opiekuńcza		96-100 Skierniewice ul. Św. Maksymiliana Kolbe 30
Świetlica Opiekuńczo – Wychowawcza „Akademia Dziecięcej i Młodzieżowej Aktywności” przy SP Nr 5	opiekuńcza		96-100 Skierniewice, ul. M. Konopnickiej 5
Świetlica Opiekuńczo – Wychowawcza „Akademia Dziecięcej i Młodzieżowej Aktywności” przy SP Nr 9	opiekuńcza		96-100 Skierniewice, ul. Tetmajera 7
„Świetlica integracyjna dla dzieci pochodzenia romskiego” przy SP Nr 1	opiekuńcza		96-100 Skierniewice ul. Sienkiewicza 14

Na terenie Miasta Skierniewice wykorzystywane są różnorodne formy wspierające dziecko i rodzinę w różnych aspektach. Począwszy od pomocy w środowisku lokalnym świadczonej przez samorząd gminy, organizacje pozarządowe i inne instytucje wspierające rodzinę i młodzież, różne formy rehabilitacji dla dzieci niepełnosprawnych, aż do rodzinnej i instytucjonalnej opieki zastępczej, czyli rodzin zastępczych i placówki opiekuńczo – wychowawczej.

Do instytucji wspierających rodzinę należą:

- Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza DOM – placówka wielofunkcyjna,
- Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy,
- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- Warsztat Terapii Zajęciowej,
- Szkoły i placówki oświatowe,
- Żłobek Miejski z Oddziałami Integracyjnymi ISKIERKA,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Polski Czerwony Krzyż.

Organizacje pozarządowe wspierające rodzinę:

- Skierniewickie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich AMETYST z Ośrodkiem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Hotelem dla Ofiar Przemocy,
- Stowarzyszenie Rozwoju Rodziny FOCUS,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Oddział Powiatowy,
- Polski Komitet Pomocy Społecznej, Zarząd Miejski,
- Fundacja Pomocy Społecznej „Chodźmy Razem”,
- Fundacja „Dziecięcy Uśmiech”,
- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Sprawni Inaczej”,
- Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Dzieci Niepełnosprawnych „Wspólna Troska”,
- Stowarzyszenie „Hospicjum” im. Anny Olszewskiej,
- Skierniewickie Stowarzyszenie „Amazonka”,
- Stowarzyszenie „Dar Życia”,
- Fundacja na rzecz Wspierania Rodziny „Źródła”,

- Koło Miejsko – Powiatowe Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków,
- Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „SOBÓTKI”;
- Stowarzyszenie Pomocy Osobom ze Spektrum Autyzmu F84.

Podjęmowane działania na rzecz rodziny są zróżnicowane w zależności od natężenia problemów występujących na danym terenie. Należy bowiem pamiętać, że innych form wsparcia i pomocy oczekują rodziny z problemami bezrobocia i zagrożenia ubóstwem, a innych rodziny z niewydolnością wychowawczą, problemami zdrowotnymi lub dotkniętych niepełnosprawnością. W tym celu zasadne było i jest wykorzystanie istniejących zasobów w postaci instytucji i organizacji pozarządowych w podejmowaniu działań pomocowych i wspierających rodziną oraz instytucjonalną pieczę zastępczą.

Wśród nich należy wymienić:

Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Skierniewicach, który w ramach zadania publicznego zleconego przez Miasto Skierniewice zajmował się: - zapewnieniem posiłku osobom tego pozbawionym dla 60 osób dorosłych;

Skierniewickie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „Ametyst” - w 2019 r. zrealizowało zadania: „Zrozumieć dziecko”, w ramach którego udzielono rodzinom wsparcia psychologicznego i prawnego, oraz zadanie „Wsparcie osób uzależnionych od alkoholu i zagrożonych uzależnieniem w rozwiązywaniu problemów osobistych, rodzinnych i społecznych” w ramach którego opieką objęto osoby uzależnione od alkoholu oraz ich rodziny oraz osoby zagrożone uzależnieniem;

Stowarzyszenie Rozwoju Rodziny FOCUS - w 2019 r. zrealizowało zadania „Życie Bez Alkoholu”, „The Duluth Model”, obejmują pomocą (programem korekcyjno – edukacyjnym) osoby uzależnione od alkoholu i stosujące przemoc w rodzinie;

Stowarzyszenie „Dar Życia”.

Organizacje pozarządowe podejmujące działania pomocowe w zakresie profilaktyki alkoholowej podczas zajęć pozalekcyjnych w tym również sportowych:

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy – zajęcia dla dzieci i młodzieży w szkołach pn. „Stawiamy na rozwój”;

Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec Skierniewice;

Skierniewickie Stowarzyszenie „Olimpijczyk”;

Szkolny Związek Sportowy – pozalekcyjne zajęcia sportowe w skierniewickich publicznych szkołach dla dzieci i młodzieży;

Miejski Ludowy Klub Sportowy WIDOK – zajęcia pozalekcyjne piłkarskie i ogólnorozwojowe dla dzieci;

Klub Sportowy Polonia - zajęcia hokeja na trawie;

Uczniowski Klub Sportowy „Nawa Skierniewice” – zajęcia pływackie dla dzieci;

Miejski Klub Sportowy „Ósemka” – zajęcia koszykarskie dla dzieci i młodzieży;

Miejski Międzyszkolny Klub Sportowy „Wojownik” – zajęcia w ramach organizacji czasu wolnego dla dzieci z judo;

Uczniowski Klub Sportowy VIS – zajęcia w ramach organizacji czasu wolnego zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży z lekkiej atletyki;

Klub Uczelniany Akademickiego Związku Sportowego PWSZ w Skierniewicach – zajęcia w ramach organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z koszykówki;

Organizacje pozarządowe podejmujące działania pomocowe (profilaktyka narkotykowa):

Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Miejski - realizacja zadania pn. „W grupie siła”

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy nazwa zadania: „Nie dla narkotyków i dopalaczy” ;

Uczniowski Klub Sportowy VIS.

Kolejnym z działań pomocowych jest organizacja wypoczynku letniego w formie kolonii lub półkolonii dla dzieci i młodzieży ze skierniewickich rodzin.

W 2019 r. przy udziale dotacji Miasta Skierniewice taki wypoczynek zorganizowało:

Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Miejski - „Organizowanie półkolonii letnich w okresie wakacji – Wspólne letnie chwile” ;

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy - organizacja półkolonii „Wesołe wakacje” , kolonii „Nad polskim morzem i w polskich górach”;

Klub Sportowy Polonia - „Organizowanie półkolonii letnich w okresie wakacyjnym”;

Miejski Międzyszkolny Klub Sportowy „Wojownik”, - organizacja półkolonii i kolonii;

Uczniowski Klub Sportowy VIS, - organizacja półkolonii i kolonii;

Uczniowski Klub Sportowy „NAWA SKIERNIEWICE” - organizacja kolonii;

Klub Uczelniany Akademickiego Związku Sportowego PWSZ w Skierniewicach - organizacja kolonii.

Kolejnym z działań pomocowych jest edukacja zdrowotna ze szczególnym uwzględnieniem chorób przewlekłych, nowotworowych i kardiologicznych oraz promocja zdrowego i aktywnego fizycznie stylu życia, prowadzenie działań na rzecz upowszechniania wiedzy na temat zdrowia psychicznego dla mieszkańców miasta Skierniewice w tym dzieci i młodzieży ze skierniewickich rodzin oraz działalności terapeutyczno - rehabilitacyjnej.

W 2019 r. przy udziale dotacji Miasta Skierniewice takie zadania realizowało:

Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Sprawni Inaczej”,
Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Dzieci Niepełnosprawnych „Wspólna Troska”,
Stowarzyszenie „Hospicjum” im. Anny Olszewskiej,
Fundacja Na Rzecz Wspierania Rodziny Źródła;
Koło Miejsko – Powiatowe Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków;
Skierniewickie Stowarzyszenie „Amazonka”;
Stowarzyszenie Pomocy Osobom ze Spektrum Autyzmu F84;
Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „SOBÓTKI”.

Ważnym elementem działań na rzecz rodzin wielodzietnych z terenu Miasta Skierniewice jest realizowany przez Miasto Skierniewice program „Skierniewicka Rodzina Plus” powołany Uchwałą nr XXXIX IX/81/2017 Rady Miasta Skierniewice z dnia 29 czerwca 2017 r w sprawie prowadzenia na terenie Miasta Skierniewice działań na rzecz rodzin wielodzietnych pod nazwą „Skierniewicka Rodzina PLUS” O wydanie karty „Skierniewicka Rodzina PLUS” mogą starać się rodziny wielodzietne i rodziny zastępcze, które mają na utrzymaniu troje lub więcej dzieci.. Program ten ma na celu umacnianie i wspieranie realizacji funkcji rodzin wielodzietnych, kształtowanie pozytywnego wizerunku modelu rodziny wielodzietnej, zwiększenie dostępności do dóbr kultury i sportu oferowanych na terenie gminy Miasto Skierniewice oraz poprawę warunków materialnych rodzin wielodzietnych.

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach na dzień 31.12.2019r. zarejestrowanych było ogółem 936 osób bezrobotnych, z tego 569 osób to kobiety. 168 osób bezrobotnych posiadało prawo do zasiłku dla bezrobotnych. Ogólna liczba bezrobotnych zarejestrowanych w 2019r. była mniejsza o 46 osób w stosunku do 2018r. Stopa bezrobocia w mieście Skierniewice wynosiła 5,1 procent (w Polsce – 5,2 proc.).

Z osób bezrobotnych większą grupę stanowiły kobiety (569). Bez pracy częściej pozostają osoby w wieku 25-34 lata (266) oraz 35-44 (237), jak również 45-54 (170 osób). Najtrudniej pracę znaleźć osobom z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (234 osób bez pracy), ale też z policealnym i średnim zawodowym (205).

Niemniej jednak bezrobocie nadal stanowiło jedną z najczęstszych i istotnych dysfunkcji powodujących konieczność objęcia rodzin pomocą.

Należy podkreślić, iż nie wszystkie osoby niepracujące, są zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Skierniewicach. W rodzinach zgłaszających się o przyznanie pomocy są osoby, które utraciły status osoby bezrobotnej z różnych przyczyn i nadal nie są zatrudnione.

W 2019 r. zgodnie z ustawą o pomocy społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Skierniewicach obejmował wsparciem osoby i rodziny, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i nie były w stanie przezwyciężyć występujących problemów bez wsparcia zewnętrznego. Podobnie jak w latach ubiegłych, najczęściej występującym problemem, z którym borykały się rodziny zamieszkujące w Skierniewicach, było ubóstwo i bezrobocie. Bezrobocie stanowiło jedną z najczęstszych i istotnych dysfunkcji powodujących konieczność objęcia rodzin pomocą.

DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY i WSPARCIA (2018-2020)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2018	Rok oceny 2019	Prognoza 2020
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY i WSPARCIA				
Liczba osób	1	1 763	2 052	2 150
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE				
Liczba osób	2	1 037	994	1 044
W tym: osoby długotrwale korzystające	3	450	398	418
Wiek 0-17	4	224	180	200
Wiek produkcyjny *	5	621	614	640
Wiek poprodukcyjny **	6	208	210	230

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2018	Rok oceny 2019	Prognoza 2020
Liczba rodzin	7	886	833	874
Liczba osób w rodzinach	8	1 763	1 637	1 800
w tym: KOBIECY (z wierszy 2-6)				
Ogółem	9	588	557	584
W tym: osoby długotrwale korzystające	10	261	211	220
Wiek 0-17	11	110	85	90
Wiek 18-59	12	327	324	340
Wiek 60 lat i więcej	13	151	148	155

Przekrój wszystkich powodów przyznawania pomocy społecznej oraz liczby osób i rodzin, które z niej skorzystały w 2019 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	
<i>Osoby i rodziny, którym udzielono w ramach zadań własnych bez względu na rodzaj i formę</i>	
Liczba rodzin	833
Liczba osób w tych rodzinach	1 637
<i>Pomoc udzielona w formie pracy socjalnej</i>	
Liczba rodzin	830
Liczba osób w tych rodzinach	1 628

<i>Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie pieniężne</i>		
Liczba rodzin		739
Liczba osób w rodzinach		1 352
<i>Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie niepieniężne</i>		
Liczba rodzin		388
Liczba osób w rodzinach		743
<i>Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenia w formie posiłku dla dzieci</i>		
Liczba rodzin		110
Liczba dzieci, które korzystały z posiłków		186
POWODY UDZIELANIA POMOCY I WSPARCIA		
	Ilość rodzin	Ilość osób w tych rodzinach
Ubóstwo	528	947
Bezrobocie	420	1073
Niepelnosprawność	281	478
Długotrwała lub ciężka choroba	358	561
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	237	667
	w tym:	
	rodziny niepełne 100	286
	rodziny wielodzietne 17	105

Alkoholizm	139	221
Narkomania	11	14
Potrzeba ochrony macierzyństwa	35	178
W tym – wielodzietność	26	148
Bezdomność	25	25
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	25	38
Sieroctwo	0	0
Przemoc w rodzinie	82	210
Sytuacja kryzysowa	21	87
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0

Źródło: Dane ze sprawozdania MRPiPS -03 za I – XII 2019r.

Jak pokazują dane powyższej tabeli największą liczbę osób i rodzin korzystających ze wsparcia MOPR w Skierniewicach odnotowano z uwagi na ubóstwo, bezrobocie, długotrwałą lub ciężką chorobę oraz niepełnosprawność. W stosunku do danych z roku 2018 liczba rodzin dotkniętych ubóstwem uległa zmniejszeniu o 36 rodzin, liczba rodzin dotkniętych niepełnosprawnością również zmalała o 72 rodziny. Zmniejszyła się liczba rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu o 18. Liczba rodzin borykających się z problemem bezrobocia wzrosła w stosunku do 2018r. o 81 rodzin. W 2019r. odnotowano wzrost rodzin z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w stosunku do 2018 r. o 46 rodzin.

Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, a zwłaszcza prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej. Przy rozpoznaniu przemocy, rejestracji przebiegu zdarzenia i jego skutków oraz wszczęcia postępowania przygotowawczego wobec sprawcy przemocy służy procedura „Niebieskiej Karty”. Większość spraw z art. 207 kk (znęcanie się nad rodziną) nie trafia do wymiaru Sądu lub jest umarzana z powodu braku dowodów. Każde udokumentowane zdarzenie, nawet jeśli nie pociąga za sobą drastycznych skutków, jest dowodem na ciągłość i powtarzalność przemocy i może zostać wykorzystane jako dowód procesowy.

Zarządzeniem Nr 61.2011 z dnia 13 czerwca 2011 r. Prezydenta Miasta Skierniewice w związku z uchwałą Nr IX/45/11 Rady Miasta Skierniewice z dnia 25 marca 2011 r. zmienioną uchwałą Nr X/57/11 Rady Miasta Skierniewice z dnia 29 kwietnia 2011 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania oraz ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.2015 poz. 1390) w mieście Skierniewice powołany został Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Koordynowanie i monitorowanie prac Zespołu zostało powierzone Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Rodzinie w Skierniewicach. Zespół składa się z 15 osób i są to przedstawiciele różnych instytucji z miasta Skierniewice:

- Policji;
- Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie;
- Sądu Rejonowego;
- Wydziału Edukacji Urzędu Miasta;
- Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego;
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Prokuratury Rejonowej;
- Poradni Leczenia Uzależnień.

Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie należy głównie:

- Realizacja założeń Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Miasta Skierniewice przyjętego Uchwałą Nr X/46/11 Rady Miasta Skierniewice z dnia 25 marca 2011r;
- Wskazywanie priorytetów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Miasta Skierniewice;
- Składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w artykule 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- Współdziałanie z jednostkami organizacyjnymi oraz innymi podmiotami Miasta Skierniewice przy realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie;
- Inicjowanie przedsięwzięć mających na celu zwiększenie skuteczności działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie;

- Wypracowanie procedur interwencji kryzysowej wobec ofiar i sprawców przemocy oraz opracowanie strategii postępowania;
- Prowadzenie banku informacji o działających na terenie Miasta Skierniewice instytucjach i organizacjach udzielających pomocy rodzinom dotkniętym przemocą domową;
- Współpraca z mediami w celu upowszechniania informacji dotyczących przemocy w rodzinie oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- Tworzenie grup roboczych w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

W 2019 r. liczba „Niebieskich Kart”, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego zmalała w porównaniu do 2018 r, gdzie liczba tych kart wyniosła 116, w 2019 r. wynosiła 88. Przeważająca liczba „Niebieskich Kart” – 76 – była założona podczas interwencji domowych Policji, 10 „Niebieskich Kart” założyli w rodzinach pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Skierniewicach, 2 „Niebieskie Karty” zostały założone przez pracowników przychodni lekarskich.

Rodziny, w których funkcjonuje procedura „Niebieskiej Karty” (w 2019 r. było to 130 czynnych „Niebieskich Kart”) są systematycznie monitorowane przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Skierniewicach i dzielnicowych Komendy Miejskiej Policji w Skierniewicach. Wizyty w tych środowiskach mają na celu sprawdzanie bezpieczeństwa osób pokrzywdzonych oraz monitorowanie ich potrzeb.

W 2019 r. podjęto decyzję o zamknięciu procedury „Niebieskiej Karty” w 78 rodzinach, w których stwierdzono, że zjawisko przemocy już nie występuje.

W rodzinach dotkniętych przemocą może pojawiać się zagrożenie zdrowia lub życia dzieci. W takich sytuacjach, zgodnie z obowiązującymi przepisami, pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo zabrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej w rozumieniu art.115 § 11 Kodeksu karnego, w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo wychowawczej. Decyzję w tej sprawie pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem Policji, lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką.

W 2019 r. nie miały miejsca sytuacje, w których na skutek interwencji w rodzinie dotkniętej przemocą zaszłyby konieczność izolacji dzieci od rodziców.

W 2019 r. na terenie miasta Skierniewice funkcjonowało ogółem 54 rodzin zastępczych ustanowionych przez Sąd Rodzinny i Opiekuńczy, w rodzinach tych opiekę znalazło 67 dzieci. Wśród tych rodzin przeważającą część – aż 33 stanowiły rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem (dziadkowie, rodzeństwo dziecka) i przebywało w nich 41 dzieci.

W 21 rodzinach zastępczych niezawodowych przebywało 26 dzieci.

Poza wyżej wymienionymi rodzinami w mieście Skierniewice funkcjonowały 2 rodzinne domy dziecka, w których przebywało łącznie 11 dzieci. Powodem umieszczenia dzieci w tych formach pieczy zastępczej była niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodziców biologicznych.

W 2019 r. szczególnym nadzorem pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Skierniewicach obejmowali 43 rodziny, w których stwierdzono symptomy zachowań rodziców zagrażające bezpieczeństwu i zdrowiu małoletnich dzieci. W rodzinach tych wychowuje się 106 dzieci wieku od 1 miesiąca do 17 lat. Główny powód zainteresowania służb socjalnych tymi rodzinami tkwi w problemie alkoholowym, z jakim one się borykają, w ich niezaradności życiowej oraz niewydolności wychowawczej. W toku pracy z tymi rodzinami pracownicy socjalni współpracowali z osobami, które je wspomagają - są to osoby spokrewnione i niespokrewnione z rodzinami. W sytuacjach kryzysowych niejednokrotnie osoby te przejmowały opiekę nad dziećmi. W stosunku do 26 rodzin zaszła konieczność wystosowania do Sądu Rejonowego w Skierniewicach wniosków o podjęcie działań ograniczających władzę rodzicielską przez nadzór kuratora z powodu nieprawidłowego wykonywania władzy rodzicielskiej.

Nadzorem kuratora w 2019r. zostały objęte 32 rodziny.

Efektywną, dodatkową formą pomocy dla rodzin przeżywających trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci udzielaną na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2019r. poz. 1111 z późn.zm.) jest objęcie rodzin pomocą asystenta rodziny. W 2019 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Skierniewicach z rodzinami mającymi szczególne trudności w wypełnianiu ról społecznych, prawidłowym funkcjonowaniu i pokonywaniu trudności życiowych pracowało 4 asystentów rodziny. Koszty ich zatrudnienia w 2019 r. wyniosły 118 230,00 zł w tym udział środków własnych gminy wyniósł 69 163,00 zł oraz środki

pochodzące z dotacji w ramach resortowego programu „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na 2019 r.” wyniosły 49 067,00 zł.

Rodziny, które wymagają wsparcia tą formą pomocy typowane są przez pracowników socjalnych lub są zobowiązane do pracy z asystentem rodziny przez sąd.

Swoimi usługami asystenci rodziny w 2019 r. obejmowali 47 rodzin, w tym 1 rodzina do pracy z asystentem rodziny została zobowiązana przez sąd. 6 rodzin z pomocy asystenta rodziny korzystało przez okres do 3 miesięcy, powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy 11 rodzin a powyżej 1 roku 30 rodzin. Przeciętny czas pracy asystentów rodziny z rodziną wyniósł 33 miesiące. W 2019 r. asystenci rodziny zakończyli pracę z 6 rodzinami. W rodzinach, z którymi współpracowali asystenci rodziny znajdowało się 120 dzieci.

Do zadań asystenta rodziny należy opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, a ponadto:

- udzielanie rodzinom pomocy w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- pomoc w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- pomoc w rozwiązywaniu problemów psychologicznych, problemów wychowawczych z dziećmi,
- wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- pomoc w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny,
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach,

- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny, z zespołem interdyscyplinarnym i grupą roboczą tego zespołu, innymi podmiotami, których pomoc jest mu niezbędna przy wykonywaniu zadań związanych z pracą na rzecz rodziny.

Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywania zadań, jednak nie może przekroczyć 15.

Wsparciem dla rodzin funkcjonujących poprawnie jak i mających trudności w pełnieniu swych funkcji są też inne rodzaje świadczeń i pomocy, w tym udzielane w ramach ustawy o świadczeniach rodzinnych, wprowadzonego w 2016 r. świadczenia wychowawczego – Rodzina 500+, ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, a także świadczenia rodzicielskiego.

Świadczeniem wychowawczym w 2019 r. objęto 5 593 rodzin, w których było 8 677 dzieci. Liczba wypłaconych świadczeń wyniosła 75 677 na kwotę 37 663 829,10 zł.

Liczba rodzin i osób, które skorzystały z innych świadczeń, liczba świadczeń oraz kwoty zrealizowanych świadczeń w 2019r.

ŚWIADCZENIA RODZINNE	
Zasilki rodzinne	
Liczba osób	1 528
Kwota świadczeń w złotych	2 143 234,00
Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	
Liczba osób	60
Kwota świadczeń w złotych	204 501,00
Dodatek z tytułu urodzenia dziecka	

Liczba osób	81
Kwota świadczeń w złotych	81 000,00
Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	
Liczba osób	87
Kwota świadczeń w złotych	166 625,00
Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	
Liczba osób	148
Kwota świadczeń w złotych	143 160,00
Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	
Liczba osób	1 062
Kwota świadczeń w złotych	106 800,00
Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	
Liczba osób	279
Kwota świadczeń w złotych	283 100,00
Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	
Liczba osób	8
Kwota świadczeń w złotych	7 668,00
Zasilek pielęgnacyjny	
Liczba osób	971
Kwota świadczeń w złotych	2 208 973,00

Świadczenie pielęgnacyjne	
Liczba osób	140
Kwota świadczeń w złotych	2 815 024,00
Specjalny zasiłek opiekuńczy	
Liczba osób	24
Kwota świadczeń w złotych	170 179,00
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	
Liczba osób	269
Kwota świadczeń w złotych	269 000,00
Zasiłek dla opiekuna	
Liczba osób	7
Kwota świadczeń w złotych	49 600,00
Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby: - pobierające świadczenia pielęgnacyjne; - pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy; - pobierające zasiłek dla opiekuna	
Liczba osób	143
Kwota świadczeń w złotych	579 016,29
Świadczenie rodzicielskie	
Liczba osób	139
Kwota świadczeń w złotych	908 221,00
Jednorazowe świadczenie „Za życiem”	
Liczba osób	6
Kwota świadczeń w złotych	24 000,00

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego	
Liczba osób	390
Kwota świadczeń w złotych	1 738 100,34
Dodatki mieszkaniowe	
Liczba rodzin	516
Kwota świadczeń w złotych	74 163,11

Źródło: Dane MOPR Skierniewice

Zintegrowane działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji współpracujących z Ośrodkiem na rzecz rodzin mają na celu doprowadzenie do sytuacji, kiedy rodziny będą funkcjonować na lepszym poziomie, z pełniejszym wykorzystaniem własnych zasobów i możliwości.

III. ANALIZA SWOT

W analizie strategicznej szczególne znaczenie odgrywa zintegrowana metoda typu SWOT (ang. Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats). Jest to narzędzie badawcze kompleksowo określające mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, niezbędne do zdiagnozowania obecnej sytuacji oraz prognozowanych skutków. Polega ona na zidentyfikowaniu czterech wymienionych grup czynników i określeniu ich wpływu pozytywnego, jak i negatywnego na sytuację Miasta Skierniewice.

W omawianej analizie wyróżnia się etapy:

- identyfikację i analizę mocnych i słabych stron,
- identyfikację i analizę szans i zagrożeń.

<i>MOCNE STRONY</i>	<i>SŁABE STRONY</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018 – 2020 • „Program Rodzina 500+” • Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych • Stałe diagnozowanie sytuacji mieszkańców Skierniewic • Aktywna współpraca instytucji działających na rzecz rodziny. • Doświadczenie wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny, w tym pracowników służb pomocy społecznej. • Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, pedagogów szkolnych, policji, kuratorów. • Współpraca i komunikacja instytucji pozarządowych z rządowymi. • Wysoki poziom koordynacji działań	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki poziom bezrobocia. • Wzrastający wskaźnik ubóstwa. • Niskie kryterium dochodowe do otrzymywania świadczeń socjalnych i świadczeń rodzinnych. • Brak nawyków korzystania ze specjalistycznego poradnictwa rodzinnego. • Brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych. • Bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie. • Niska świadomość rodziców dotycząca kwestii edukacyjnych i wychowawczych. • Brak współdziałania rodziców w zakresie edukacji dzieci. • Zbyt mała aktywność społeczna w zakresie organizacji wsparcia i grup samopomocowych. • Ograniczona liczba miejsc

<p>podmiotów zajmujących się problematyką dzieci i młodzieży.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Działania samorządu na rzecz zapobiegania dysfunkcji rodziny. • Zabezpieczenie dostępu do różnych form spędzania czasu wolnego. • Funkcjonowanie na terenie miasta placówek służby zdrowia oraz Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej • Dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego realizowanego przez jednostki publiczne i organizacje samorządowe. • Baza instytucji wspierających rodzinę, w tym: Policja, Sąd, MOPR, Organizacje Pozarządowe. 	<p>w przedszkolach.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niedostateczna liczba specjalistów do pracy z rodziną. • Nieadekwatna do potrzeb liczba zatrudnionych pracowników merytorycznych. • Niewystarczająca ilość ośrodków wsparcia dla rodzin w kryzysie. • Brak na terenie Gminy placówek resocjalizacyjnych, placówek dla nieletnich oraz samotnych matek.
<i>SZANSE</i>	<i>ZAGROŻENIA</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Polityka państwa przyjazna rodzinom. • Spadek bezrobocia. • Zmiana mentalności w zakresie postrzegania rodzin dysfunkcyjnych. • Współpraca rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu własnych problemów życiowych. • Zatrudnienie asystentów rodziny. • Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia roli rodziny wspierającej. • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę. • Większa aktywność organizacji pozarządowych. • Rozwój wolontariatu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Osłabienie więzi rodzinnej. • Wzrost kosztów utrzymania rodziny. • Rozszerzenie zjawisk patologicznych, przemoc, narkomania, alkoholizm, nierealizowanie obowiązku szkolnego przez młodzież. • Osłabienie funkcji opiekuńczej i wychowawczej rodziny. • Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej i zjawisko dziedziczenia biedy. • Rozszerzenie kręgów ubóstwa. • Brak możliwości zaspokajania uzasadnionych potrzeb mieszkaniowych rodziny.

<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonowanie Zespołów Interdyscyplinarnych. • Zwiększenie środków finansowych w obszarze pomocy społecznej, edukacji i wychowania. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak możliwości kształcenia adekwatnego do perspektyw zatrudnienia. • Wzrost bezrobocia powodujący rozwój patologii społecznej, osłabienie instytucji rodziny, dziedziczenie bezrobocia.
---	---

IV. ADRESACI PRAGRAMU

Adresaci Programu:

- Rodziny, w tym niewydolne wychowawczo, niezaradne życiowo,
- Rodziny żyjące w ubóstwie, w tym dotknięte bezrobociem,
- Rodziny dotknięte przemocą,
- Dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym,
- Rodziny z problemem długotrwałej choroby i niepełnosprawności.

Program skierowany jest przede wszystkim do wszystkich rodzin wychowujących dzieci na terenie Miasta Skierniewice, w szczególności tych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Program adresowany jest również do rodzin, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską lub które zostały pozbawione władzy rodzicielskiej, a także tych których dzieci przebywają już w pieczy zastępczej. Jego realizacja polegać będzie na zasadach współdziałania w koalicji z partnerami środowiska lokalnego, tj. instytucje państwowe, samorządowe, służba zdrowia, organizacje pozarządowe oraz innymi podmiotami, które specjalizują się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. Dzięki wspólnie podejmowanym działaniom dopracowane zostaną odpowiednie warunki i możliwości dla wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie.

V. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE

Dokonanie diagnozy społecznej na potrzeby niniejszego Programu pozwoliło na postawienie celu głównego, który ma polegać na: przeciwdziałaniu dysfunkcjom i efektywnym wspieraniu rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Niniejsze zamierza się osiągnąć poprzez kontynuację prowadzonych dotychczas działań oraz poprzez podejmowanie nowych inicjatyw społecznych ukierunkowanych na realizowanie wspólnej polityki instytucjonalnej na rzecz wzmocnienia rodziny.

Cel główny programu:

Tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania.

Cele szczegółowe:

- Wspieranie rodziny w wychowywaniu dziecka oraz w pełnieniu funkcji opiekuńczej i wychowawczej.
- Praca z rodziną w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym.
- Zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.

VI. REALIZACJA PROGRAMU

Działania	Okres realizacji	Realizator	Wskaźniki	Źródło finansowania
Cel szczegółowy 1: Wspieranie rodziny w wychowywaniu dziecka oraz pełnieniu funkcji opiekuńczej i wychowawczej.				
Diagnozowanie rodzin wymagających wsparcia	2020-2022	MOPR	Liczba rodzin wymagających wsparcia	Środki własne realizatorów działania
Praca socjalna w oparciu o plan pracy z rodziną i kontrakt socjalny	2020-2022	MOPR	Liczba wspieranych rodzin	Środki własne realizatorów działania
Wspieranie rodzin	2020-	MOPR	Liczba	Środki własne

i dzieci przez asystentów rodziny lub pracowników socjalnych	2022		wspieranych rodzin	realizatorów działania
Wspieranie ośrodków wsparcia działających na rzecz dzieci i młodzieży	2020-2022	MOPR, Gmina, Placówki Oświatowe,	Liczba ośrodków objętych wsparciem	Środki własne Realizatorów i środki zewnętrzne
Indywidualne poradnictwo zawodowe, psychologiczne i pedagogiczne	2020-2022	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, MOPR, Placówki Oświatowe, PUP	Liczba porad	Środki własne Realizatorów i środki zewnętrzne
Promowanie rodzinnej integracji	2020-2022	Placówki Oświatowe, Gmina, Organizacje Pozarządowe, MOPR, MCK, lokalne media	Liczba imprez, spotkań integracyjnych	Środki własne Realizatorów i środki zewnętrzne
Kursy, szkolenia, warsztaty dla pracowników instytucji wspierających rodzinę	2020-2022	Gmina, MOPR, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Placówki Oświatowe	Liczba kursów, warsztatów, Liczba uczestników	Środki własne Realizatorów i środki zewnętrzne
Cel szczegółowy 2: Praca z rodziną w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym.				
Analiza sytuacji rodzin, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej	2020-2022	MOPR, Placówki Oświatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, KMP, Straż Miejska.	Liczba analizowanych rodzin	Środki własne Realizatorów działania
Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem	2020-2022	MOPR, Placówki Oświatowe, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, KMP, Straż Miejska.	Liczba monitorowanych rodzin	Środki własne Realizatorów działania i środki zewnętrzne
Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (w tym pomoc psychologiczna i prawna)	2020-2022	Gmina, MOPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Placówki Oświatowe, Ośrodek Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Liczba udzielanych konsultacji i porad	Środki własne Realizatorów działania i środki zewnętrzne
Terapie	2020-	Miejska Komisja ds.	Liczba terapii	Środki własne

i mediacje	2022	Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, MOPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Stowarzyszenie Rozwoju Rodzin „Focus”	i mediacji	Realizatorów działania i środki zewnętrzne
Usługi opiekuńcze	2020-2022	MOPR	Liczba rodzin objętych usługami	Środki własne Realizatorów działania i środki zewnętrzne
Organizowanie grup wsparcia (w razie potrzeb)	2020-2022	Gmina, MOPR	Liczba zorganizowanych grup	Środki własne Realizatorów działania i środki zewnętrzne
Tworzenie/rozwój dziennych ośrodków wsparcia(w razie potrzeb)	2020-2022	Gmina, MOPR, Organizacje pozarządowe	Liczba dziennych ośrodków wsparcia	Środki własne Realizatorów działania i środki zewnętrzne
Cel szczegółowy 3: Zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.				
Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom zagrożonym kryzysem lub przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	2020-2022	Gmina, MOPR, Organizacje pozarządowe	Liczba rodzin objętych pomocą	Środki własne Realizatorów działania i środki zewnętrzne
Pomoc w utrzymaniu lub pozyskaniu mieszkania rodzinom zagrożonym kryzysem lub przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	2020-2022	Gmina, MOPR	Liczba rodzin, którym udzielono pomocy	Środki własne Realizatorów działania i środki zewnętrzne

Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	2020-2022	MOPR, Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej	Liczba monitorowanych rodzin	Środki własne Realizatorów działania
Organizowanie wypoczynku dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	2020-2022	Gmina, MOPR, Placówki Oświatowe, Organizacje Pozarządowe	Liczba zorganizowanych form wypoczynku, liczba uczestników wypoczynku	Środki własne Realizatorów działania i środki zewnętrzne
Kierowanie rodzin do Hostelu dla Ofiar Przemocy	2020-2022	Gmina, Hostel dla Ofiar Przemocy, MOPR, Policja	Liczba skierowanych rodzin	Środki własne Realizatorów działania
Finansowanie funkcjonowania rodzin wspierających (w razie potrzeby)	2020-2022	Gmina, MOPR	Liczba rodzin wspierających	Środki własne Realizatorów działania i środki zewnętrzne
Finansowanie kosztów szkoleń rodzin wspierających i asystentów rodziny (w razie potrzeby)	2020-2022	Gmina, MOPR	Liczba szkoleń	Środki własne Realizatorów działania
Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej	2020-2022	Gmina, MOPR	Liczba umieszczonych dzieci	Środki własne Realizatorów działania

VII. PROJEKTOWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

1. Środki samorządu gminy Miasta Skierniewice
2. Środki samorządu województwa

3. Środki z budżetu państwa
4. Organizacje pozarządowe
5. Środki zewnętrzne, w tym fundusze strukturalne, programy osłonowe
6. Inne

VIII. EFEKTY I REZULTATY PROGRAMU

W wyniku działań podejmowanych w ramach realizowania programu przewiduje się osiągnięcie następujących rezultatów:

- Poprawienie funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i rodzin dysfunkcyjnych;
- Przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej;
- Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych;
- Poprawa sytuacji dziecka w rodzinie;
- Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny i dziecka;
- Poprawa świadomości rodziców w zakresie prawidłowego wypełniania funkcji rodzicielskich;
- Wypracowanie procedury dotyczącej analizy sytuacji rodziny pod kątem zasadności przydzielania asystenta rodziny.

IX. MONITORING I EWALUACJA

Koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Skierniewicach.

Prowadzenie monitoringu i ewaluacji realizacji programu daje możliwość sprawdzenia czy zrealizowane zostały zaplanowane działania oraz jaki jest wynik zrealizowanych zamierzeń.

Monitoring ma na celu uzyskanie informacji na temat realizacji planowanych w ramach programu działań w zakresie ich czasu realizacji, założeń, źródeł finansowania oraz przełożenia na osiągnięcie rezultatów programu.

Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji, czy osiągnięto zakładane rezultaty oraz w jaki sposób udało się je osiągnąć i czy pozwoliły one oraz w jakim stopniu na realizację celów programu.

Ewaluacja Programu będzie odbywać się na bieżąco przez cały czas. Raport z ewaluacji i monitoringu programu będzie sporządzany co roku. Równolegle trwać będzie proces monitorowania programu. Na zakończenie okresu trwania programu (grudzień 2022r.) Przeprowadzone zostanie podsumowanie i analiza z raportów rocznych oraz ewaluacja końcowa programu. W przypadku przedłużenia czasu trwania oraz modyfikacji programu założenia metodologii ewaluacji i monitoringu będą odpowiednio dostosowane.

Ewaluacja programu pozwoli na doskonalenie podejmowanych działań w ramach programu, uzyskanie informacji o efektach wdrażania programu oraz odpowiedzi na pytania związane z realizacją programu, wzrost jakości programu, pogłębienie odpowiedzialności za wdrażanie programu wśród wszystkich zainteresowanych jego funkcjonowaniem i efektami.

Kryterium Ewaluacji:

Ewaluacja będzie prowadzona według kryterium adekwatności, trwałości oraz użyteczności. Informacje zebrane w ramach monitoringu i ewaluacji odpowiedzą na pytanie, czy i do jakiego stopnia cele programu są odpowiednie do zmieniających się potrzeb priorytetów na poziomie Gminy. Monitoring i ewaluacja pozwoli też na uzyskanie informacji, czy i w jaki zakresie program wymaga aktualizacji przeformułowania lub zmian postawionych celów. Monitoring i ewaluacja programu odbywać się będzie wg. kryterium odpowiedności realizowanych przedsięwzięć w ramach programu w stosunku do potrzeb lokalnych na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy zbieranych informacji. Ewaluacja wg. kryterium użyteczności oraz trwałości ma na celu uzyskanie informacji na temat zależności pomiędzy potrzebami rzeczywistymi wdrażanego programu, a rezultatami oraz jego efektami. Każde kryterium może być mierzone różnie – może posiadać różne miary wartości (wskaźniki) – zaplanowane w programie.

Podsumowanie:

Głównym założeniem Programu Wspierania Rodziny jest podejmowanie wszelkich działań profilaktycznych nastawionych na stworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu. Natomiast, zasadniczym celem działalności profilaktycznej jest zapobieganie negatywnym stanom rzeczy, zarówno tym, które dopiero mają zaistnieć, jak i tym, które w postaci załączkowej już istnieją. Działając w myśl zasady, że

„lepiej zapobiegać niż leczyć”, powinno się promować działania profilaktyczne ukierunkowane na wspieranie rodzin niewydolnych w opiece nad dziećmi. Osiągnięcie tego wyzwania uzależnione jest więc od ścisłej współpracy pomiędzy instytucjami oraz od wypracowania sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny.